

G. Gheorghită - 75

N. 24 iulie 1944, în comuna Săucești, județul Bacău. Este fiul Elenei (n. Moise), profesoară, fostă directoare a actualului Colegiu Național „Vasile Alecsandri”, și al funcționarului Gheorghe Gheorghită, „un fanatic al purității și un Saint-Just de provincie”. A copilărit mai mult în casa bunicului Constantin Moise, fost primar al comunei, care i-a rămas în memorie, odată cu „ograda, fânarul, podul, grajdul și grădina din vale spre baltă, cu pruni, gutui, peri, sălcii, bujori, regina nopții, nuferi etc.”, percepute încă de la început ca „o mitologie”. Prima amintire este legată însă de „o șosea, de aceea ce duce de la Bacău, prin Șerbănești, până la dealul în vârful căruia se despart două drumuri: unul spre comuna Bogdan-Vodă (...), celălalt spre Săucești” și pe care va evada spre oraș, pentru a urma cursurile Școlii Nr. 1 din Bacău (1951-1957) și, apoi, pe cele ale Școlii Medii de Băieți (în prezent, Colegiul Național „Ferdinand I”), absolvit în 1962. După trei ani de studiu al limbii ruse, în liceu a optat pentru limba germană și nu atât pentru că profesor îi va fi Mișu Sachter, cunoscutul poet și dramaturg Mihail Sabin, ci pentru că fata de care se îndrăgostise în clasa a VII-a a optat pentru germană. Cu sprijinul profesorului Ioan Grigoriu avea să învețe însă și limba franceză, ambele ajutându-l ulterior să răzbată în viață și să traducă din autori precum Joachim Schlichte, Gunter Grass, Alain-Fournier, Françoise Sagan ș.a. Dacă în primii ani ai copilăriei visa să ajungă în Grecia, în liceu a descoperit lectura și, incitat că nu putea ajunge la cărțile intenzive de politrucii vremii, a început încet-încet să le sustragă din încăperile pe unde fuseseră dosite, citind în acest fel Platon, Plutarh, Călinescu, Lovinescu, Noica, Eliade, dar și „Aventurile submarinului Dox”. Fascinat de dialogurile cu tatăl său, care luase parte la seminariile călinesciene, a optat pentru admiterea la Facultatea de Filologie a Universității București (1962-1967), pe care o va absolvi cu media 9. Având „o înzestrare normală pentru literatură”, după cum însuși mărturisește, a fost remarcat încă din primul an de studenție și invitat de George Ivașcu ca să publice în revista **Contemporanul**, în paginile căreia a debutat. Scăpând de atmosfera căminului studențesc, începând cu noul an de curs a fost primit în ambientul familiei universitarului Al. Piru, unde a avut parte de rapoarturi „calme, normale, civilizate, fără sentimentalisme, fără stridentțe”. Fiind un „fanatic al adevărului” și neubind impo-

de suferit atât în facultate, cât și în instituțiile unde și-a desfășurat activitatea. După absolvire a fost repartizat ca profesor la Turnu Măgurele, ceea ce l-a determinat să intre într-o „perioadă de amărăciune și de presiune”. La sugestia unei colege, în toamnă și-a încercat norocul la Radiodifuziunea Română și, cu sprijinul gazetarilor Victor Crăciun și Ioan Grigorescu, care-i cunoșteau opiniile de critic literar, aceștia i-au găsit un loc în Redacția Culturală. A trudit aici un lustru, considerat de el „perioada unei tinereți furtunoase și ai unei maturizări violente și dificile. Cu succese și insuccese, cu situații critice și mici satisfacții profesionale, cu rateuri și izbânzi.” Șansa i-a surâs totuși, întrucât lucrând la *Revista literară radio* a avut posibilitatea să cunoască și să intre în intimitatea unor personalități de talia lui Emil Botta, Dinu Pillat, Eugen Barbu, Nicolae Balotă, Gabriela Melinescu, Romul Munteanu, Ovidiu Papadima, Ion Biberi, Adela Mărculescu, Ion Caramitru, Ion Marinescu, Silviu Stănculescu, Doru Popovici, Vladimir Streinu, Eugen Barbu, Tașcu Gheorghiu, Șerban Cioculescu, H. Y. Stahl, Ștefan Augustin Doinaș, Matei Călinescu, Octavian Paler. Intrat în conflict cu secretarul de partid al redacției, precum și cu vicepreședintele Radioului, cel ce i-a interzis două luni dreptul de semnătură pentru că avusese îndrăzneala să introducă într-o ediție a *Dicționarului de literatură universală*, de care se ocupa, „numele lui Céline”, în 1972 decide să părăsească instituția, mai ales că reușise la concursul organizat de Editura Minerva. Aici a fost repartizat la secția literatură contemporană, apoi la redacția *Arca-de* și deși se integrase în colectiv, fiind apreciat de directorul Aurel Martin și de ceilalți lectori, în cele din urmă a intrat în conflict cu redactorul-șef Teodor Vârgolici, după ce a refuzat să semneze un text polemic scris de acesta, devenind în acest fel „un trădător, un dușman, un ciumat”. Explicându-i că nu are „vocație de mercenar”, s-a achitat cu osârdie de onorarea atribuțiilor de serviciu, iar roadele nu au întârziat să apară. A alcătuit, astfel, reperele istorico-literare la o serie de cărți apărute sub editura editurii bucureștene, începând cu *Viața la țară. Tănase Scatiu* de Duiliu Zamfirescu (1974), *Momente, schițe, notițe critice* de I. L. Caragiale (1974), *Letopisețul Țării Moldovei* de Ion Neculce (1975), continuând cu *Fecioarele despletite; Concert din muzică de Bach; Drumul ascuns* de Hortensia Papadat Bengescu (1975), *Opera lui Mihai Eminescu* de G. Călinescu, volumele I și

II (ambele, 1976), *Romanul românesc interbelic* de Pompiliu Constantinescu (1977) și încheind cu *Ciocoii vechi și noi sau Ce naște din pisică șoareci mănâncă* de Nicolae Filimon (1977). Tot aici a întocmit tabelul cronologic la cele două volume de *Critice* de Eugen Lovinescu (1979) și a îngrijit edițiile *Jupânul care făcea aur. Proză poetică* (1975) și *Ver-suri* de Adrian Maniu (1979). Deși a avut o activitate bogată în calitate de critic, colaborând cu revistele **Amfiteatru**, **Ateneu**, **Contemporanul**, **Gazeta literară**, **Ramuri**, **România literară** și **Săptămâna**, cu ziarele **Scînteia**, **Scînteia tinerețului** ș.a., singurul volum semnat cu numele său este monografia *Sburătorul. Revista și cenaclul* (București, Editura Minerva, 1976), o cercetare riguroasă și utilă încă celor interesați de istoria literară. Aceasta a fost și tema tezei de doctorat, rămas însă în suspensie, întrucât în 1979, sătul de șicanele din redacție, de relațiile tensionate cu partidul și indignat că „ideologul Ornea” găsisese ideea de a-l „surghiuni” la Academia „Ștefan Gheorghiu”, dar și că „ciracii protocroniști” îi desființaseră, la comandă, cartea în paginile *Scînteii*, a decis să evadeze din lagărul socialist. Obținând aprobările pentru o excursie în Italia, a plecat de aici în Germania, unde, la 5 octombrie 1979, ajuns în Kassel, a cerut azil politic. Statutul de transfug i-a tulburat și mai mult existența, abia în 1981 reușind să obțină, prin concurs, un post de redactor la Repertoriul Internațional al Surselor Muzicale (RISM), un institut atașat Bibliotecii Universității „J. W. Goethe” din Frankfurt am Main, unde a activat până în 2009, când s-a pensionat. Simțindu-se „printre nemți ca Ovidiu la Pontul Euxin”, după evenimentele din 1989 a revenit în țară ori de câte ori a avut prilejul, la îndemnul criticului Constantin Călin reluând și activitatea scriitoricească, publicând traduceri, poezie, proză, articole și fragmente de jurnal (*Arta fugii, Scrisori din Cetatea Nimicului, Cărțile și viața*) în cotidianul **Monitorul de Bacău**, suplimentul **Sinteteze**, revistele **Ateneu** și **Cadran cultural**. Parte din acestea vor figura în cartea memorialistică pregătită pentru tipar, care speră să-l readucă definitiv și în viața literară. Un prim semn în acest sens este includerea opiniilor sale critice în sumarul volumului *Dinu Pillat - Mozaic istoric-literar: secolul XX* (București, Editura Humanitas, 2013), dar numeroase altele își așteaptă rândul să fie adunate în pagini de carte. ►